Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

131

Vragen van het lid **Dassen** (Volt) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Klimaat en Groene Groei over *de mogelijke ontmanteling van oceaninsche monitoringsystemen door de Verenigde Staten en de gevolgen voor het AMOC-onderzoek* (ingezonden 3 juni 2026).

Antwoord van Minister **Berendsen** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Ministers van Infrastructuur en Waterstaat en van Klimaat en Groene Groei (ontvangen 25 september 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026–2027, nr. 2344.

Vraag 1
Bent u bekend met de berichten dat de regering-Trump voornemens is oceanische monitoringssystemen te ontmantelen, waaronder de systemen in de Irminger Zee die van cruciaal belang zijn voor het monitoren van de Atlantische Meridionale Omwentelingsstroming (AMOC)?[1]

Antwoord 1
Ja. De aangekondigde ontmanteling van de betreffende monitoringssystemen heeft echter vooralsnog geen doorgang gevonden na aanname van de *Saving the Ocean Observatories Initiative Act* in de Amerikaanse Senaat op 17 juni 2026.[2]

Vraag 2
Deelt u de opvatting dat de genoemde monitoringssystemen onmisbaar zijn voor wetenschappelijk onderzoek naar de AMOC, en dat ontmanteling ervan de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van AMOC-voorspellingen ernstig zou ondermijnen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2
Ja, de monitoringssystemen zijn essentieel voor onderzoek naar de AMOC. De voorspellingen over de AMOC zijn onzeker, omdat de klimaatmodellen die voorspellingen doen uiteenlopende resultaten laten zien. Om deze onzeker-

[1] NOS, 2 juni 2026, «VS schrapt uniek meetnetwerk voor oceaan, wetenschappers vrezen meer bezuinigingen» (https://nos.nl/artikel/2616907-vs-schrapt-uniek-meetnetwerk-voor-oceaan-wetenschappers-vrezen-meer-bezuinigingen)

[2] S.4822 - 119th Congress (2025-2026): Saving the OOI Act of 2026 | Congress.gov | Library of Congress

ah-tk-20262027-131
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

heid te verkleinen moeten de modelresultaten vergeleken worden met de gegevens van monitoringssystemen.

Vraag 3
Hoe beoordeelt u het voornemen van de Amerikaanse overheid om deze monitoringssystemen te ontmantelen, en wat zijn de consequenties van het stoppen voor Nederland en Europa?

Antwoord 3
Deze ontmanteling is vooralsnog ingetrokken, zie ook antwoord 1. De consequenties zouden zijn dat Nederland en Europa minder goede voorspellingen kunnen doen over de AMOC en over de ingrijpende gevolgen voor het klimaat die een verandering van de AMOC zou veroorzaken. Daarom trekt Nederland, ook in EU-verband, op met gelijkgezinde landen om deze consequenties zoveel mogelijk te mitigeren. In dit kader zal met de Europese Commissie worden gesproken over monitoring van de AMOC in het licht van het recent gepubliceerde OceanEye: een strategie om het Europese oceaanobservatiesysteem te versterken.[3]

Vraag 4
Bent u bereid deze kwestie expliciet aan de orde te stellen in bilaterale contacten met de Verenigde Staten en daarbij de Nederlandse en Europese zorgen over het mogelijke verlies van onvervangbare wetenschappelijke kennis en meetdata kenbaar te maken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4
Het kabinet kiest ervoor om het belang van de AMOC internationaal in multilateraal en EU-verband uit te dragen. De oceaan is bij uitstek een internationale aangelegenheid die veel landen aangaat. Het is daarom vooral impactvol om zaken in multilateraal en EU-verband te bespreken.

Vraag 5
Bent u bekend met de uitspraak van NIOZ-directeur Han Dolman dat de Amerikanen op het gebied van dit soort internationale wetenschappelijke projecten «een onbetrouwbare partner zijn geworden», en deelt u deze kwalificatie? Zo ja, welke gevolgen heeft dit voor de wetenschappelijke samenwerking met de VS op het gebied van klimaatonderzoek? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5
De federale overheid van de Verenigde Staten heeft ervoor gekozen om te bezuinigen op klimaatonderzoek. Het is daardoor mogelijk dat Amerikaanse bijdragen aan internationaal wetenschappelijk onderzoek op het gebied van klimaat geen doorgang kunnen vinden. Voor zover bekend loopt het merendeel van de internationale samenwerkingen met Amerikaanse wetenschappers echter door. In het licht van deze samenwerkingen deelt het kabinet deze kwalificatie niet.

Vraag 6
Bent u bereid te onderzoeken of het, in nationaal dan wel Europees verband, mogelijk is financiering beschikbaar te stellen teneinde de continuïteit van deze monitoringssystemen te waarborgen en ontmanteling ervan te voorkomen? Zo ja, op welke termijn en wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6
Het kabinet bekijkt hoe de monitoring van de AMOC gewaarborgd kan worden, nationaal dan wel in EU-verband. Hierover vinden momenteel gesprekken tussen verschillende overheidsorganisaties en kennisinstituten plaats, maar dit moet afgewogen worden met andere nationale onderzoeks- en monitoringsprioriteiten. Tevens zal met de Europese Commissie gesproken worden over monitoring van de AMOC in het licht van het recent gepubliceerde OceanEye.

[3] OceanEye: de oceanen beter observeren en beschermen - Europese Commissie

Vraag 7
Bent u bekend met het feit dat na 2028 nog geen financiering beschikbaar is voor de boeien van het NIOZ, en dat ook in Canada en het Verenigd Koninkrijk onderzoekers naarstig zoeken naar middelen om hun eigen meetnetwerken overeind te houden? Wat doet u om de continuïteit van de Nederlandse bijdrage aan dit mondiale meetnetwerk na 2028 veilig te stellen?

Antwoord 7
Ja, ik ben bekend met het signaal dat er nog geen financiering beschikbaar is. Zie verder vraag 6.

Vraag 8
Kunt u deze vragen een voor een beantwoorden en binnen de geldende termijn?

Antwoord 8
Zie bovenstaande.